

ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

Factors affecting towards public mind of Matthayomsuksa 2 students in Roi-Et Primary Education Service Area 2

ภาวนา เศรษฐไตรรัตน์¹ สุรวาท ทองบุ² และอรัญญา ชูยกระเดื่อง³

Pawana Sadtharirat¹, Surawat Thongbu² and Aran Suikraduang³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ **ประการแรก** เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 **ประการที่สอง** เพื่อสร้างสมการทำนายจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 333 คน เป็นการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วยแบบวัด 1 ชุด จำนวน 5 ตอน และแบบสอบถาม 1 จำนวน 8 ตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากไปหาน้อย ได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรม การรับรู้ความสามารถของตน และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง ปัจจัยกับจิตสาธารณะของนักเรียน เท่ากับ .743 และปัจจัยเหล่านี้สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนักเรียนได้ร้อยละ 55.20

2. สมการทำนายจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 สามารถสร้างสมการถดถอยในรูปแบบแนบ และคะแนนมาตรฐาน ตามลำดับ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.342 + .194att + .236mor + .165abi + .123fri$$

$$\hat{Z} = .269att + .236mor + .219abi + .140fri$$

คำสำคัญ : จิตสาธารณะ

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² พร.ด. (วิจัยการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ กศ.ด. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รับต้นฉบับ 24 ตุลาคม 2557 รับลงตีพิมพ์ 14 ธันวาคม 2557

ABSTRACT

This study had the following objectives : 1) to study the factors that affect the public mind of secondary 2 students of schools under Roi Et office of Primary Educational Service Area 2 and 2) to construct the equation for the prediction of public mind of Matthayomsuksa 2 students under Roi Et Office of Primary Educational Service Area 2. The sample groups used in this research were 333 students who were studying in Matthayomsuksa 2, in the first semester of academic year 2554 B.E. under Roi-Et Office of Primary Educational Service Area 2. The multi stage random sampling technique was used. The instrument used in data collecting composed of : 2 sets : 1 measurement scale consisted of 5 steps, namely : 1) individual vision, 2) attitudes toward public mind, 3) characters aim for the future, 4) individual values concerning the family and 5) moral and ethics. 2 The second set was the questionnaire composed of 8 steps, namely : 1) public mind, 2) recognition of self-ability, 3) transformation of public mind from the family, 4) relationship among friends, 5) relationship between students and teachers, 6) participation in social activities, 7) responsibility to the public and 8) the moral reasons. The reliability value of the whole set of the questionnaire was .933. The analysis of data used the computer programmed SPSS^o PC. Plus. In analysis of the multiple regression, the researcher used the stepwise technique.

The results of the research were as follows:

1. Factors affecting the public mind of Matthayomsuksa 2 students of schools under Roi Et Office of Educational Service Area 2 which were statistically significant at .05 level consisted 4 factors ranging from the highest mean to the lowest mean as follows: attitude towards public mind, moral and ethics, recognition of self-ability and relationships among friends . The value of the multiple correlation between the factors and the public mind of students was .743 and these factors can predict the public mind of students 55.20 percent.

2. The equation for predicting the public mind of Matthayomsuksa 2 students of schools under Roi -Et Office of Secondary Educational Service Area 2 can construct the regressive equation in the forms of raw score and standard scores as the following :

$$\hat{Y} = 1.342 + .194att + .236mor + .165abi + .123fri$$

$$\hat{Z} = .269att + .236mor + .219abi + .140fri$$

Keywords : Towards Public Mind

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปตามกระแสโลก ทำให้เกิดการแข่งขันเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ ผู้คนมีค่านิยมทางวัตถุสูงมากขึ้น เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง และพรรคพวกมากกว่าส่วนรวม (กรมวิชาการ. 2544 : 1-2) ความเจริญทางเทคโนโลยี ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ ซึ่งกระแสการเร่งพัฒนาและสภาพเศรษฐกิจที่บีบรัด ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม

ไทย ให้เกิดการปรับตัวเพื่อการแข่งขัน มีค่านิยมทางวัตถุสูง เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม ขาดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุ ส่งผลให้ความสำคัญต่อส่วนรวมลดน้อยลงทุกวัน จิตสาธารณะของคนในสังคมยังไม่พัฒนาไปในแนวทางที่พึงประสงค์ เนื่องจากคนในสังคมยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม (ประเวศ วะสี. 2542 : 2 ; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552 : 1) นอกจากนี้ คนไทยยังขาดจุดหมายรวม หรืออุดมการณ์ชาติร่วมกัน ที่จะ

ทำให้ทุกคนมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมที่จะกระทำการใดๆ โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว (พยุงศักดิ์ จันทร สุรินทร์ 2541 : 1) ซึ่งผลกระทบเชิงลบที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การมีวัฒนธรรมบริโภคนิยม และการให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากขึ้น จนก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของคนในสังคมไทย เช่น การยอหย่อนในศีลธรรม และจริยธรรม การขาดระเบียบวินัย การเอาใจเอาเปรียบและเบียดเบียนซึ่งกันและกัน รวมทั้งการเบียดเบียนและทำลายสิ่งแวดล้อม ทรัพยากร ธรรมชาติและสาธารณสุขของส่วนรวมเพิ่มขึ้น การไม่ช่วยกันรักษาสมบัติ สิ่งของ สถานที่ที่เป็นทรัพย์สินสาธารณะหรือแม้กระทั่งการไม่สนใจรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาส่วนรวม และเฉยชากับเหตุการณ์ที่ไม่กระทบถึงตน พฤติกรรมดังกล่าวแสดงถึงการขาดจิตสาธารณะ (สื่อพลัง. 2542 : 3-4) ดังนั้น ควรปลูกฝัง ส่งเสริม และพัฒนาจิตสาธารณะให้มากยิ่งขึ้นในสังคมไทย เพราะจิตสาธารณะเป็นเรื่องของจิตใจ เป็นความรู้สึกรู้สึกนึกคิดภายในบุคคลที่เกิดขึ้นได้ และเกิดขึ้นโดยการเรียนรู้ จิตสำนึกเมื่อเกิดขึ้นแล้วยากนักที่จะหยุดหรือหมดหายไป คนที่มีจิตสำนึกที่ดีดำเนินได้ จะประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับจิตสำนึกของตน และใช้จิตสำนึกด้านนั้นๆ ของตนเพื่อประโยชน์ต่อสิ่งต่างๆ ตามมา (สมพงษ์ สิงหะพล. 2542 : 15-16)

การพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้า สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรก คือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพราะคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ หากได้รับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพแล้ว ก็ย่อมจะส่งผลให้ชุมชนและสังคม รวมถึงประเทศชาติมีคุณภาพที่ดีขึ้นได้ ทำนองเดียวกัน การสร้างความสุขให้เกิดขึ้นในชุมชนจะต้องพัฒนาที่คน โดยเน้นที่สร้างสำนึก จิตสาธารณะ ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน และสืบสานวัฒนธรรมที่ดีงามให้คงอยู่ โดยพุ่งเป้าไปที่เด็กๆ ซึ่งสามารถแตกประเด็นการพัฒนาได้อีกมากมาย ทั้งในส่วนครอบครัว โรงเรียน และชุมชน (วารสารณ. พันธุ์พงศ์. 2551 : 20) และการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ควรได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการปลูกฝัง และส่งเสริมจริยธรรม วัฒนธรรมเป็นอย่างดี เพราะเด็กยังเป็น “ไม่อ่อนที่ดัดง่าย” การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาของเด็กทั้งร่างกาย และโดยเฉพาะความเหมาะสมด้านพัฒนา การทางจิตใจของเด็ก จะเป็นการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น

และวัยผู้ใหญ่ได้มาก เพราะในวัยเด็กจะสามารถเห็นความแตกต่าง สามารถคิดเปรียบเทียบ คิดแยกแยะวัตถุออกเป็นหมวดหมู่ ขั้นตอน รู้สึกคิดโดยใช้การสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ เด็กจะเริ่มสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวแทนการสนใจตนเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2538 : 77)

การกำหนดจิตสาธารณะให้เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน นับเป็นแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม เพราะการปลูกฝังจิตสาธารณะนั้น ควรตระหนักตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งเป็นช่วงที่มีความไวต่อการปลูกฝังและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมอย่างยิ่ง เพราะเด็กยังเป็นไม่อ่อนที่ดัดง่าย (ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. 2547:1) การจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตภายใน คือ การพัฒนาจิตใจที่เป็นรากฐานของความเป็นมนุษย์ ไม่ควรเน้นที่การพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ปราศจากพื้นฐานทางจริยธรรม การให้การศึกษาแก่เยาวชน ควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่เน้นการสร้างจิตสำนึกในทางจริยธรรมให้หนักแน่น (สุพจน์ ทราญแก้ว. 2546 : 55) มีความพยายามปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน โดยกำหนดคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองไทย และพลเมืองโลก ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1 ว่า การศึกษาต้องพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ตามตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ มีคุณธรรม จิตสาธารณะ และจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก คนไทยดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจสุจริต และมโนสุจริต มีความรับผิดชอบทางศีลธรรม และสังคม มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นไทย เป็นสมาชิกที่ดี เป็นอาสาสมัครเพื่อชุมชนและสังคมในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548 : 3-4) ดังที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 7 กล่าวไว้ว่า ความมุ่งหมายและกระบวนการในการเรียนรู้ ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่างๆ ให้กับนักเรียน รวมถึงรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 5) และได้นำมากำหนดไว้ในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 8)

เพื่อความมั่นใจว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าว ได้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในระดับสถานศึกษา จึงกำหนดไว้ใน มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 4 ว่า ผู้เรียนมี เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม และตัว บ่งชี้ที่ 5 ผู้เรียนรู้จักประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตน และ ส่วนรวมอย่างคุ้มค่า มาตรฐานที่ 3 ตัวบ่งชี้ที่ 6 ว่า ผู้เรียนปฏิบัติ ต่อสาธารณะสมบัติ และดูแลรักษาเสมือนสมบัติของตน (กรม วิชาการ. 2540 : 6) นอกจากนี้ยังกำหนดไว้ในการประเมินสถาน ศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการประเมินจากภายนอก มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ตัวบ่งชี้ที่ 3 กำหนดว่า ผู้ เรียนประหยัดใช้สิ่งของ ทั้งทรัพย์สินของตนเอง และของส่วน รวม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ อย่างประหยัด คุ้มค่า ตัวบ่ง ชี้ 4 กำหนดว่า ผู้เรียนมีเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว ตัวบ่งชี้ที่ 5 ว่า ผู้เรียนมีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตัวบ่งชี้ที่ 6 ว่า ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็น ประโยชน์ต่อส่วนรวม (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. 2543 : 21-29) และในมาตรฐานที่ 3 คือ ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวม อนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม (สุวิมล ว่องวานิช. 2544 : 7) จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา มาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน และภายนอกสถานศึกษา ได้ให้ความสำคัญกับการมีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การรู้จักดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม รวมทั้งการรู้จักรักษาผล ประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ ถ้าบุคคลมีจิตสำนึก สาธารณะบกพร่อง มีน้อย หรือขาดไป จะมีผลกระทบต่อหลาย ระดับ ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว องค์กร ชุมชน ประเทศชาติ และ ระดับโลก (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. 2543 : 21-29 ; วิรุฒ ตั้งเจริญ. 2547 : 2)

จิตสาธารณะ จัดเป็นคุณธรรมสำหรับส่วนรวม เป็นเรื่อง ที่ควรให้ความสำคัญ (สุชาติ จักรพิสุทธ์. 2544 : 22) และความ สำคัญต่อส่วนรวมเป็นลักษณะหนึ่งของจิตสาธารณะ ซึ่งปัจจุบัน ได้รับความสนใจอย่างยิ่งเพราะจิตสาธารณะ คือ การแสดงออก ถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (ยุทธนา วรุณปิติกุล. 2542 : 181-183) ปัญหาเกี่ยวกับจิตสาธารณะที่พบในนักเรียนชั้น มัธยมศึกษา มักขาดจิตสาธารณะหลายด้าน อาทิ ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อส่วนรวม ไม่ให้ความช่วยเหลือเพื่อน ทำลาย

สาธารณะสมบัติ นำสิ่งของที่เป็นสาธารณะสมบัติไปเป็นของตัวเอง ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่น (สุชาติ จักรพิสุทธ์. 2544 : 22-23)

จากการศึกษาค้นคว้า และสังเคราะห์ผลงานวิจัยพบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ มีความสัมพันธ์ทางบวก และ ร่วมทำนายจิตสาธารณะ จำนวน 12 ปัจจัย ได้แก่ 1) อัตมโน ทัศน์ (วิทยพัฒน์ สีหา. 2551 : 68-70 ; ชนิดา นันทะวัน. 2554 : 119-120 ; พรสุดา ศรีปัญญา. 2554 : 131-132) 2) เจตคติต่อ จิตสาธารณะ (พิมพ์ กาเหนิดผล. 2552 : 108-109 ; ญัฐพงศ์ ดีไพร และศักดิ์สายันต์ ไยสามเสน. 2553 : 12-13 ; พรสุดา ศรีปัญญา. 2554 : 131-132) 3) ลักษณะมุ่งอนาคต (ชนิดา ทอง มีเหลือ และคณะ. 2550 : 92-102 ; เจษฎา หนูรุ่น. 2551 : 102-103 ; ชนิดา นันทะวัน. 2554 : 119-120) 4) ค่านิยมบุคคลทาง ครอบครัว (วิทยพัฒน์ สีหา. 2551 : 68-70 ; ชนิดา นันทะวัน. 2554 : 119-120) 5) คุณธรรมจริยธรรม (บุญญานนท์ ศรีโท. 2554 : 101 ; อัญชลิกา ผิวเพชร. 2554 : 103-105) 6) การรับรู้ ความสามารถของตน (โกศล มีความดี. 2547 : 66 ; พรพรม พรคพวก. 2550 : 82 ; บุญญานนท์ ศรีโท. 2554 : 101 ; วัชรียา เขียนนอก. 2554 : 88-89) 7) การถ่ายทอดจิตสาธารณะ จากครอบครัว (พิมพ์ กาเหนิดผล. 2552 : 108-109 ; ญัฐพงศ์ ดีไพร และศักดิ์สายันต์ ไยสามเสน. 2553 : 12-13 ; พรสุดา ศรี ปัญญา. 2554 : 131-132) 8) สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (ชนิดา ทองมีเหลือ และคณะ. 2550 : 92-102 ; ญัฐพงศ์ ดีไพร และ ศักดิ์สายันต์ ไยสามเสน. 2553 : 12-13 ; มณีนรัตน์ นุชชาติ. 2553 : 80-81) 9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (พรพรม พรค พวก. 2550 : 82 ; ญัฐพงศ์ ดีไพร และศักดิ์สายันต์ ไยสามเสน. 2553 : 12-13) 10) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม (เรียม นม รักษ์. 2552 : 80-83 ; เจียมจิตต์ ไชยลังกา. 2554 : 100-103) 11) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (เรียม นมรักษ์. 2552 : 80-83 ; เจียมจิตต์ ไชยลังกา. 2554 : 100-103) และ 12) เหตุผลเชิง จริยธรรม (เจษฎา หนูรุ่น. 2551 : 102-103 ; วิทยพัฒน์ สีหา. 2551 : 68-70 ; วัชรียา เขียนนอก. 2554 : 88-89)

สำหรับการศึกษาค้นคว้า และสังเคราะห์ผลงานวิจัยเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ของชาย โปธิลิตา และคณะ (2540 : 14-15), ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (2546 : 2-3), นวรินทร์ ตาก้อนทอง (2550 : บทคัดย่อ), พรพรม พรคพวก (2550 : 10-11) อัญชลี ยิง

รักพันธุ์ (2550 : บทคัดย่อ) , มณีรัตน์ นุชชาติ (2553 : 12) และ
วัชรียา เขียนนอก (2554 : 16) พบว่า องค์ประกอบมีความ
สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในปัจจุบัน มี 3 องค์ประกอบ
คือ 1) การใช้หรือการกระทำ ที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหาย
ต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยวัดจาก การ
ดูแลรักษา และลักษณะการใช้ 2) การถือเป็นหน้าที่ ที่จะมีส่วน
ร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ โดย
วัดจาก การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และการรับอาสาที่จะ
ทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม และ 3) การเคารพสิทธิ ในการใช้ของ
ส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยวัดจาก การเปิด
โอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้น และการไม่ยึดครอง
ของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัย
ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดย
พิจารณาเลือกเฉพาะปัจจัยที่มีผลงานวิจัยหลายเรื่องรองรับว่ามี
ความเกี่ยวข้องและส่งผลทางบวกต่อจิตสาธารณะและมีความถี่
สูงกว่าปัจจัยอื่น จำนวน 12 ปัจจัย ได้แก่ 1) อัตมโนทัศน์ 2)
เจตคติต่อจิตสาธารณะ 3) ลักษณะมุ่งอนาคต 4) ค่านิยมบุคคล
ทางครอบครัว 5) คุณธรรมจริยธรรม 6) การรับรู้ความสามารถ
ของตน 7) การถ่ายทอดจิตสาธารณะจากครอบครัว 8)
สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน 9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ
ครู 10) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม 11) ความรับผิดชอบ
ต่อสาธารณะ และ 12) เหตุผลเชิงจริยธรรม เพื่อศึกษาว่านักเรียน
มีจิตสาธารณะเพียงใด ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อจิตสาธารณะของ
นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 หรือไม่ อย่างไร มีตัวแปรใดบ้างที่
สามารถทำนายจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้
และผลการศึกษาค้นคว้ายังเป็นสารสนเทศในการกำหนดแนวทาง
เสริมสร้างและพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เป็นประโยชน์ต่อ
หน่วยงานต่างๆ ที่สนใจนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการ
วางแผนหรือกำหนดนโยบายเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. เพื่อสร้างสมการทำนายจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรที่วิจัย
 - 1.1 ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรทำนาย ได้แก่ ตัวแปร
ที่เป็นปัจจัย ประกอบด้วย 1.1.1 อัตมโนทัศน์
1.1.2 เจตคติต่อจิตสาธารณะ
1.1.3 ลักษณะมุ่งอนาคต
1.1.4 ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว
1.1.5 คุณธรรมจริยธรรม
1.1.6 การรับรู้ความสามารถของตน
1.1.7 การถ่ายทอดจิตสาธารณะจากครอบครัว
1.1.8 สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน
1.1.9 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
1.1.10 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม
1.1.11 ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ
1.1.12 เหตุผลเชิงจริยธรรม
 - 1.2 ตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ จิตสาธารณะ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษา
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 8 อำเภอ ในภาคเรียนที่ 1 ปี
การศึกษา 2554 จำนวน 96 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 2,490 คน
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลัง
ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา

2554 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 333 คน เป็นการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan (Krejcie and Morgan. 1970 : 608, อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด. 2547 : 187-188)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบวัด 1 ชุด และแบบสอบถาม 1 ชุด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชุดที่ 1 แบบวัด มี 5 ตอน ดังนี้

1. แบบวัดอัตมโนทัศน์ จำนวน 16 ข้อ
2. แบบวัดเจตคติต่อจิตสาธารณะ จำนวน 12 ข้อ
3. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต จำนวน 12 ข้อ
4. แบบวัดค่านิยมบุคคลทางครอบครัว จำนวน 14 ข้อ
5. แบบวัดคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 20 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสอบถาม มี 8 ตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามจิตสาธารณะ จำนวน 30 ข้อ
2. แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถของตนเอง จำนวน 20 ข้อ
3. แบบสอบถามการถ่ายทอดจิตสาธารณะ จากครอบครัว จำนวน 15 ข้อ
4. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน จำนวน 14 ข้อ
5. แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จำนวน 19 ข้อ
6. แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม จำนวน 11 ข้อ
7. แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อสาธารณะ จำนวน 11 ข้อ
8. แบบสอบถามเหตุผลเชิงจริยธรรม จำนวน 20 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ซึ่งเป็นการประเมินว่านักเรียน มีสมรรถนะสำคัญเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็น อย่างไรใช้ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อวางแผนปรับปรุงการเรียนการสอน

2. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ ของทักษะชีวิตเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดคุณลักษณะทักษะชีวิต แต่ละคุณลักษณะและศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ สร้างเครื่องมือวัดทักษะชีวิตเพื่อกำหนดรูปแบบเครื่องมือวัด ทักษะชีวิต และเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามวัดคุณลักษณะ ทักษะชีวิต

3. กำหนดองค์ประกอบของทักษะชีวิตโดยผู้วิจัยได้ยึด กรอบความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่สอดคล้อง กับกรอบแนวคิดของกรมสุขภาพจิตเพราะเป็นองค์ประกอบที่ เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ ด้านการคิด วิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การตระหนักรู้ในตน ความเห็นใจ ผู้อื่น ด้านความภูมิใจในตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ด้านการตัดสินใจและ การแก้ปัญหา และด้านการจัดการอารมณ์และความเครียด

4. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบทักษะ ชีวิตแต่ละองค์ประกอบและทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ สถานการณ์และวิธีแก้ไขปัญหาจากการดำรงชีวิตประจำวัน

5. กำหนดรูปแบบของแบบวัดทักษะชีวิต เป็นแบบเลือก ตอบที่มี 4 ตัวเลือก

6. สร้างแบบวัดทักษะชีวิต ให้มีลักษณะของข้อคำถาม และตัวเลือกที่มีความชัดเจนในการสื่อความหมาย กะทัดรัด และ ง่ายต่อความเข้าใจ โดยแบบวัดที่สร้างขึ้นในการวิจัย ประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวกับปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวันของ นักเรียนตามกรอบนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยสรุปเป็นขั้นตอนการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการ เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขอลงชื่อจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลนักเรียนที่กำลัง ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวัน

ที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2555

3. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 333 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

2. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ใช้วิธีการเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการถดถอยโดยวิธี Stepwise เพื่อสร้างสมการทำนาย จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นตัวแปรเกณฑ์ (Y) และตัวแปรทำนาย ($X_1, X_2, X_3, \dots, X_k$) ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตน อัตมโนทัศน์ เจตคติต่อจิตสาธารณะ การถ่ายทอดจิตสาธารณะจากครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ลักษณะมุ่งอนาคต ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยมีความสัมพันธ์ในรูปทั่วไปแบบสมการเชิงเส้น สำหรับ K ตัวแปร เพื่อประมาณค่า Y ดังนี้

สมการในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_kx_k$$

และสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = \beta_1x_1 + \beta_2x_2 + \dots + \beta_kx_k$$

โดย

\hat{Y} แทน คะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนที่ได้จากสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

\hat{Z} แทน คะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนที่ได้จากสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$b_0, b_1, b_2, \dots, b_k \text{ และ } \beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$$

แทน ค่าคงที่ใดๆ

$$X_1 X_2 \dots X_{12} \text{ แทน ตัวแปรอิสระ หรือ ตัวแปรทำนาย}$$

ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถของตน อัตมโนทัศน์ เจตคติต่อจิตสาธารณะ การถ่ายทอดจิตสาธารณะจากครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ลักษณะมุ่งอนาคต ค่านิยมบุคคลทางครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะ (Att) คุณธรรมจริยธรรม (Mor) การรับรู้ความสามารถของตน (Abi) และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (Fri) ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยกับจิตสาธารณะของนักเรียน เท่ากับ .743 และปัจจัยเหล่านี้สามารถร่วมกันทำนายจิตสาธารณะของนักเรียนได้ ร้อยละ 55.20

2. สมการทำนายจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 สามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ตามลำดับ ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.342 + .194att + .236mor + .165abi + .123fri$$

$$\hat{Z} = .269att + .236mor + .219abi + .140fri$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะ (Att) คุณธรรมจริยธรรม (Mor) การรับรู้ความสามารถของตน (Abi) และ

สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (Fri) สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 เจตคติต่อจิตสาธารณะ (Att) เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มากที่สุด และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแสดงประสิทธิภาพในการทำนาย ร้อยละ 44.40 แสดงว่า นักเรียนที่มีเจตคติต่อจิตสาธารณะสูง ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีจิตสาธารณะสูงตามไปด้วย ดังที่ สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2547 : 121) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกของคนเราที่มี ไม่ว่าจะในด้านดีหรือไม่ดีต่อสิ่งที่เป็นเป้าหมาย เมื่อคนเรามีเจตคติต่อเป้าหมายไม่ว่าจะเป็นสิ่งใดก็ตาม หมายความว่า คนเราต้องรู้สึกรัก ชอบ เกลียด กลัว ดี เลว ฯลฯ ต่อสิ่งนั้น คนเราไม่ใช่นักสังเกตปรากฏการณ์สังคมที่เป็นกลาง เรามักจะมีความรู้สึกต่อสิ่งที่เรารู้สึกถึงนั้นทางใดทางหนึ่งหรือไม่ มากก็น้อย ดังนั้น เมื่อนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะ จะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้สึกดี ชอบ พอใจ จะแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่มีเจตคติไม่ดีต่อจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของพรสุตา ศรีปัญญา (2554 : 131-132) พบว่า ตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะ เช่นเดียวกับพิมพา กำเหนิดผล (2552 : 108-109) พบว่า เจตคติต่อจิตสาธารณะ เป็นปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์ จิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับฉันทพรศักดิ์ ไพร และศักดิ์สยามันต์ ไยสามเสน (2553 : 12-13) พบว่า เจตคติที่มีต่อการมีจิตสาธารณะ มีความสัมพันธ์กับการมีจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 คุณธรรมจริยธรรม (Mor) เป็นปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 รองลงมาเป็นลำดับที่สอง และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแสดงประสิทธิภาพในการทำนายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 51.40 แสดงว่า แสดงว่า นักเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูง ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีจิตสาธารณะสูงตามไปด้วย ดังที่อัญชลิกา ผิวเพชร (2554 : 18) กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นคุณลักษณะใน

การประพฤติปฏิบัติ ตลอดจนการคิดในทางที่ถูกต้อง ดีงาม มีคุณประโยชน์ทั้งตนเอง และส่วนรวม สามารถควบคุมพฤติกรรมในการประพฤติปฏิบัติ และการปรับตัว เพื่อความสงบสุขในการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขในสังคม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญญานนท์ ศรีโท (2554 : 101) พบว่า การรับรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 การรับรู้ความสามารถของตน (Abi) เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 รองลงมาเป็นลำดับที่สาม และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแสดงประสิทธิภาพในการทำนายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 54.40 แสดงว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ความสามารถของตนสูง ย่อมส่งผลให้นักเรียนมีจิตสาธารณะสูงตามไปด้วย ดังที่ วราภรณ์ กุระดิษฐ์ (2551 : 26) กล่าวว่า ถ้าคนมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง ก็จะเชื่อว่าตนเองมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต สอดคล้องกับผลการวิจัยของโกศล มีความดี (2547 : 66) พบว่า ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตมมีประสิทธิภาพในการทำนุภาพการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจมากที่สุด และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของข้าราชการตรวจ เช่นเดียวกับพรพรหม พรรคพวก (2550 : 82) พบว่า ตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเป็นปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อจิตสาธารณะโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ วัชรียา เขียนนอ (2554 : 88-89) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับ บุญญานนท์ ศรีโท (2554 : 101) พบว่า การรับรู้ด้านความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4 สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน (Fri) เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เป็นลำดับสุดท้าย และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแสดงประสิทธิภาพ

ในการทำนายเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 55.20 แสดงว่า นักเรียน ที่มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนสูง ย่อมส่งผลให้นักเรียน มีจิตสาธารณะสูงตามไปด้วย ดังที่ชนิดา ทองมีเหลือ และคณะ (2550 : 100) กล่าวว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน คอยดูแลสนับสนุนกัน เข้าใจกัน ทำให้รู้สึกมีความมั่นคงในสถานภาพกลุ่ม ไม่รู้สึกแปลกแยก และรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม สอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐพงศ์ ดีไพร และศักดิ์สายันต์ ไยสามเสน (2553 : 12-13) พบว่า การสนับสนุนจากเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการมีจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับมณีรัตน์ นุชชาติ (2553 : 80-81) พบว่า ตัวแปรด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อน สามารถพยากรณ์พฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ปัจจัยที่สามารถทำนายจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรม การรับรู้ความสามารถของตน และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน ตามลำดับ โดยสามารถนำค่าสถิติตัวแปรที่ดีที่สุดมาสร้างสมการทำนายจิตสาธารณะของนักเรียน ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.342 + .194att + .236mor + .165abi + .123fri$$

และสร้างสมการทำนายจิตสาธารณะของนักเรียน ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Z} = .269att + .236mor + .219abi + .140fri$$

ซึ่งสมการข้างต้นสามารถทำนายจิตสาธารณะของนักเรียนได้ร้อยละ 55.20 ($R^2 = .552$) ที่เป็นเช่นนี้เพราะทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ เจตคติต่อจิตสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรม การรับรู้ความสามารถของตน และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนมีความสัมพันธ์กับจิตสาธารณะสูงจึงสามารถทำนายจิตสาธารณะของนักเรียนได้สูงถึงร้อยละ 55.20 ดังที่กัลยา วานิชย์บัญชา (2553 : 369) กล่าวว่า เมื่อไม่มีตัวแปรอิสระในสมการทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่มีต่อตัวแปรอิสระ (R Square Change : R^2) จะเท่ากับ 0 แต่เมื่อนำตัวแปรอิสระเข้าสมการ จะให้ค่า R^2 เพิ่มขึ้นเสมอหากนำตัวแปรอิสระเข้าสมการแล้ว ทำให้

ค่า R^2 มีค่าน้อยลง แสดงว่าตัวแปรอิสระที่นำเข้าสมการ อาจมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม น้อยมาก หรืออาจไม่มีความสัมพันธ์เลย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร คณะครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน นำไปเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาและส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น ดังนี้

1.1 จิตสาธารณะ เป็นตัวแปรตามที่อยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร คณะครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรให้ความสำคัญ และร่วมมือกันอย่างจริงจังเพื่อส่งเสริม พัฒนา และปลูกฝังนักเรียนให้มีจิตสาธารณะด้วยวิธีการที่หลากหลาย และปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่สอดแทรกให้นักเรียนเกิดจิตสาธารณะทุกรายวิชา ปลูกจิตสำนึกให้เกิดขึ้นจากภายในตัวนักเรียน ให้เกิดความตระหนัก ความเอาใจใส่ในการช่วยเหลือสังคมอย่างแท้จริง

1.2 เจตคติต่อจิตสาธารณะ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมากที่สุดเป็นลำดับแรก ดังนั้น ผู้บริหาร คณะครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรให้ความสำคัญ ในการปลูกจิตสำนึกด้านเจตคติที่ดีต่อจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เช่น จัดกิจกรรม จัดอบรมให้ความรู้ พาไปทัศนศึกษา เชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ ให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริม ปลูกฝังแนวทางในการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่า ต่อตนเอง สังคมส่วนรวม สร้างจิตสำนึกที่ดี และพร้อมที่จะปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

1.3 คุณธรรมจริยธรรม เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจิตสาธารณะของนักเรียนเป็นลำดับที่สอง ดังนั้น ผู้บริหาร คณะครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรให้ความสำคัญในการ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักเรียน จัดกิจกรรม ชัดเจน และพัฒนาจิตใจ เช่น อบรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เข้าค่าย เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ส่งเสริม นักเรียนให้เป็นผู้นำด้านคุณธรรม จริยธรรม สร้างแกนนำและเครือข่ายพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักเรียนทุกคน ให้กำลังใจโดยการชื่นชม ชมเชย ให้รางวัลแก่นักเรียน ที่มี

คุณธรรมจริยธรรมในโอกาสอันควร

1.4 การรับรู้ความสามารถของตน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกของนักเรียนเป็นลำดับที่สาม ดังนั้น ผู้บริหารคณะครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้รู้จักตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้แสดงออกถึงความรู้ความสามารถ และศักยภาพของตนเอง เช่น นำเสนอผลงาน เข้าร่วมการประกวด แข่งขันทักษะ ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น เพราะการที่นักเรียนได้รู้ความสามารถของตนเองในการทำงาน การคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ การร่วมงานกับผู้อื่น ความเป็นผู้นำ ผู้ตามในโอกาสที่เหมาะสม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับผิดชอบต่อความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับตนเอง ย่อมทำให้นักเรียนมีความมั่นใจ เชื่อมั่นในตนเอง เกิดความภาคภูมิใจ รู้ศักยภาพของตนเอง และพร้อมที่จะเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และส่วนรวมอย่างเต็มความสามารถ

1.5 สัมพันธภาพระหว่างเพื่อน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกของนักเรียนเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารคณะครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ควรให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของนักเรียน เช่น กิจกรรมกลุ่มในวิชาเรียน กิจกรรมระดับห้องเรียน ระดับชั้นเรียน ระดับโรงเรียน เป็นต้น เพราะการที่นักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เป็นฝึกทักษะในการอยู่ร่วมกันในสังคม เกิดความผูกพันห่วงใย รักใคร่ เอื้ออาทรต่อกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ร่วมมือร่วมใจทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยพบว่าทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ เจตคติต่อจิตสำนึก คุณธรรมจริยธรรม การรับรู้ความสามารถของตน และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน สามารถร่วมกันทำนายจิตสำนึกของนักเรียนได้ร้อยละ 55.20 แสดงว่า มีปัจจัยอื่นๆที่ควรศึกษาเพิ่มเติม เพราะอาจส่งผลต่อจิตสำนึกของนักเรียนด้วยเช่นกัน

2.2 ควรนำปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกของนักเรียน 4 ปัจจัย ไปพัฒนาเป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้เทคนิคต่างๆ ร่วมด้วยในการพัฒนาให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกเพิ่มขึ้น

2.3 ควรวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยที่ส่งผลต่อจิต

สำนึกของนักเรียน 4 ปัจจัย เพื่อศึกษาอิทธิพลของแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกของนักเรียน

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกของนักเรียน กับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จากท่านอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรภาพ ทองบุญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาที่ ร.ต. ดร.อรัญญา ชัยกระเดื่อง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ วรกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร. พงศ์ธร โพธิ์พูลศักดิ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ เสนอแนวความคิด ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง และสนับสนุนส่งเสริมกำลังใจให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ ดร.สมปอง ศรีกัลยา ดร.รุ่งฟ้า ล้อมไฉนเมือง คุณอนุชัช เพชรดี คุณเมธิวชิรมนัส สलगสิงห์ และคุณอุบล แก้วปิ่น ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ตลอดจนนักเรียนทุกคนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งในความเมตตาของทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา นิต์คนพัฒนา และคณะ. (2541). **จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กมลรัตน์ ทองสว่าง. (2546). **ปัจจัยทางชีวสังคม และจิตลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของพยาบาลโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร**. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กองวิจัยทางการศึกษา, กรมวิชาการ. (2542). **วิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ**. กรุงเทพฯ : กรมศึกษา.

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). **การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล**. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- กัลยากร วรกุลัญญาณี. (2551). **การโฆษณาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โกศล มีความดี. (2547). **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ**. ปรินญาณินท์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). **วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- โฆสิต พรประเสริฐ. (2546). **การสร้างแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- งามตา วนินทานนท์. (2534). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจนต์จุฬา คำดี. (2553). **ผลของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา) ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เจษฎา หนูรุ่ง. (2551). **ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. ปรินญาณินท์ การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยและสถิติทางการวิจัย) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจียมจิตต์ ไชยลังกา. (2554). **การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (วิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา) เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชนิดา นันทะวัน. (2554). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะครุศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชาย โพธิ์สิตา และคณะ. (2540). **รายงานการศึกษาวิจัย เรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ**. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูชัย สมธิไกร. “การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาอัตมโนทัศน์.” **วารสารเนเนแนว**. 21(ธันวาคม-มกราคม 2540): 65-74.
- ณัฐพงศ์ ดีไพโร และศักดิ์สายันต์ ใยสามเสน. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา**. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่.
- ดวงพร พิณธรรักษ์. (2545). **การศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและความรู้สึกผิดชอบของเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร**. นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นวรินทร์ ตาก้อนทอง. (2550). **คุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์**. กรุงเทพฯ : จิตสาธารณะ.
- บุญญานนท์ ศรีโท. (2554). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีจิตสาธารณะของสมาชิกครอบครัวอาสาสมัครเครือข่ายครอบครัว**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประเวศ วะสี. “ลูสมิแล,” **วารสารการสร้างความเข้มแข็งของสังคมไทย**. 1 (กุมภาพันธ์ 2542): 2.
- พรพรหม พรรคพวก. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (วิจัยและสถิติทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรสุดา ศรีปัญญา. (2554). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดร้อยเอ็ด : การวิเคราะห์ทฤษฎีระดับ**. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยการศึกษา) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พิมพ์ กำนัดผล. (2552). **ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต จังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (วิจัยและประเมิน) สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พยุงค์กัตต์ จันทรสุนทร. "ทางเลือกใหม่ของการนิเทศการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา," **วารสารวิชาการ.** 1 (สิงหาคม 2541) : 1-12.
- ไพฑูริย์ จันตะเสน. (2544). **การเปรียบเทียบวุฒิทางวิชาชีพและอัตมโนทัศน์ ระหว่างนักเรียนที่มีแบบเรียนแตกต่างกัน.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนีรัตน์ นุชชาติ. (2553). **ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เรียม นมรักษ์. (2552). **การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษา ในองค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง.** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยา) อุตสาหกรรมและองค์การ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร. (2546). **"รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ การศึกษาระยะยาว,"** ในเอกสารประกอบการประชุม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2554). **"รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ : การศึกษาระยะยาว,"** ในเอกสารประกอบการประชุมวิชาการเนื่องในวันสถาปนาสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ครบรอบ 49 ปี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. (2553). **แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- วิทย์พัฒนา สี่หา. (2551). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยการศึกษา) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรภรณ์ กุประดิษฐ์. (2551). **การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและการควบคุมตนเองและการควบคุมตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชน.** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. **"วัฒนธรรมและนวัตกรรมความคิดเชิงระบบเพื่อการพัฒนาองค์กร,"** มศว พลวัต. 1 (มกราคม 2547) : 2-3.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2544). **การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- อัญชลิกา ผิวเพชร. (2554). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน.** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การวิจัยการศึกษา) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.